

**ВНУТРІШНІ І ЗОВНІШНІ АГЕНТИ Й АГЕНЦІЇ
ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ**

УДК 378.014

О. С. Кондур

**РОЛЬ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ВИЩОГО
НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ У СИСТЕМІ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ**

Згідно із Законом України «Про освіту» [1, стаття 1, п. 29] якість освіти – відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом освіти та/або договором про надання освітніх послуг. Рівень організації освітнього процесу у вищому навчальному закладі (ВНЗ), що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття особами якісної вищої освіти та сприяє створенню нових знань, дефініціюється у Законі України «Про вищу освіту» [2, стаття 1, п. 1.24] якістю освітньої діяльності. Задекларована в цьому Законі автономія університету вимагає побудови внутрішньої системи якості, яка має відповідати, з одного боку, вимогам стандарту ISO 9001, що впливає з документа, прийнятого в рамках Болонського процесу 2005 року «Стандарти та керівні принципи забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти», а з іншого – внутрішнім потребам університету.

Основні завдання системи управління якістю освіти – це перевірка та аналіз результатів навчання, удосконалення освітніх програм, покращення мотивації співробітників, підвищення рівня викладання. Фактично система якості освіти складається з таких підсистем: забезпечення якості; оцінка якості; вдосконалення якості освіти.

Україна долучається до процесу інноваційної глобалізації, що дає нам всі шанси стати інноваційним макрорегіоном Східної Європи. Тому пріоритетними напрямками розвитку освітньої галузі є створення відкритого, освітнього, інформаційного, дослідницького середовища підготовки фахівців нового покоління з широким спектром необхідних знань і компетентностей згідно з визнаними міжнародними стандартами.

Питання міжнародного співробітництва в освітній галузі досліджували В. Андрущенко, Т. Антонюк, В. Бакіров, Ю. Беляєв, І. Вакарчук, М. Згуровський, О. Іванов, В. Кремень та ін. Значення розвитку міжнародних зв'язків вітчизняних ВНЗ для інтеграційних процесів української системи освіти в міжнародний освітній простір задекларовані в нормативно-правових документах. Наприклад, в Національній доктрині розвитку освіти зазначено, що «пріоритетними напрямами державної

політики щодо розвитку освіти є інтеграція вітчизняної освіти до європейського та світового освітніх просторів» [3, стаття. 2].

Міжнародне співробітництво – стратегічний пріоритет діяльності ВНЗ. Проте в науковій літературі недостатньо описано його значення у забезпеченні якості освітньої діяльності. Дослідимо сучасні методи міжнародної співпраці у галузі вищої освіти.

Якість освіти в Болонському процесі є основною умовою для довіри та визнання ВНЗ на Європейському просторі. Для ефективної роботи ВНЗ важливими є як професійний досвід і компетентність викладачів у специфічних сферах діяльності, так і їхня взаємодія зі студентами в різних наукових сферах для забезпечення осіб з вищою освітою додатковими універсальними знаннями, які потрібні для прийняття відповідальних рішень. Європейська система забезпечення якості вищої освіти є трирівневою і реалізується на рівні кожного ВНЗ, на рівні держави та на міждержавному рівні, зокрема серед тих держав європейської спільноти, які є учасниками Болонського процесу [4].

У Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року [5, розділ VI] визначено основні види міжнародного освітнього партнерства. Зокрема для ВНЗ передбачено:

- організацію освітніх і наукових обмінів, стажування та навчання за кордоном студентів і науково-педагогічних працівників;
- розширення участі науковців та студентів у різних проектах і програмах міжнародних організацій та співтовариств;
- вивчення досвіду зарубіжних партнерів стосовно модернізації системи освіти;
- проведення спільних наукових досліджень;
- проведення міжнародних наукових конференцій, семінарів, симпозіумів тощо.

Спільна праця з ВНЗ-партнерами дає можливість молодим науковцям публікувати матеріали та брати участь в наукових заходах на взаємовигідних партнерських умовах. Зауважимо, що в Україні найпоширенішою формою партнерства залишаються програми стажування студентів, навчальні курси та конкурси.

Одним з найяскравіших показників міжнародного визнання ВНЗ є членство у видатних світових асоціаціях та спільнотах, серед яких, наприклад: Велика Хартія університетів, Міжнародна асоціація університетів, Європейська асоціація університетів.

Серед сучасних видів міжнародної освітньої співпраці є програми зі спільними та/ подвійними дипломами. Наприклад, студенти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (ПНУ) мають унікальну можливість отримати другий диплом безкоштовно навчаючись у магістратурі провідних університетів Республіки Польща. Навчання у польських університетах відбувається на підставі двосторонніх угод паралельно з навчанням у магістратурі ПНУ.

№ п/п	Угода	Спеціальність
1.	Варшавський університет, Республіка Польща (навчання безкоштовне)	Міжнародні відносини
2.	Краківська академія імені Анджея Фрича Моджевського, Республіка Польща	Судова адміністрація
3.	Гірничо-металургійна академія імені Станіслава Сташца, Республіка Польща (навчання безкоштовне)	Інформатика в управлінні Прикладна математика
4.	Жешувський університет, Республіка Польща (навчання безкоштовне)	Прикладна математика Фізика Філософія Археологія Фізичне виховання
5.	Державна вища професійна школа імені Якуба з Парадижу в Гожові Великопольському, Республіка Польща (навчання безкоштовне)	Підприємництво
6.	Педагогічний університет імені Комісії Національної Едукації (навчання безкоштовне)	Соціальна робота
7.	Університет Марії Кюрі-Склодовської в Любліні, Республіка Польща (навчання безкоштовне)	Міжнародні відносини Плітологія

ПНУ має великий досвід співпраці з науковими центрами багатьох країн світу. Науковці університету беруть участь у міжнародних освітніх проектах, програмах, конкурсах, проходять стажування в закордонних університетах. Постійно ведеться пошук грантодавців, які сприяють розвиткові міжнародної співпраці. Зокрема участь у програмі Еразмус+ – програмі Європейського Союзу на період 2014-2020 років, що підтримує проекти, партнерства, заходи і мобільність у сфері освіти, підготовки, молоді і спорту. Бюджет програми на 2014-2020 роки складає 14,7 млрд. євро. Серед інших напрямів, 60% бюджету всієї програми планується спрямувати на забезпечення академічної мобільності учасників освітньо-наукового процесу.

Так, в ПНУ реалізуються в рамках програми Еразмус проекти «Екологічна освіта для Білорусії, Росії та України», «Набуття професійних і підприємницьких навичок за допомогою виховання підприємницького духу та консультації підприємців-початківців». У програмі ЄС Еразмус + КА2 – Розвиток потенціалу вищої освіти виконується проект «Модернізація педагогічної вищої освіти з використання інноваційних інструментів викладання» Зазначимо, що цього року саме ПНУ став переможцем конкурсу і вперше в історії Програми Темпус та Еразмус+ виступає грантоотримувачем і координатором цього останнього проекту. Основною метою проекту є модернізація навчальних планів педагогічних ВНЗ України шляхом впровадження найсучасніших методик викладання із використанням ІТ та методів дослідження результатів. MoPED значно вплине на якість вищої педагогічної освіти та покращить цифрові та дидактичні компетенції майбутніх вчителів шкіл, що, у свою чергу, повністю

відповідає проблемам та вимогам педагогічної вищої школи та підтримує амбіційні широкомасштабні освітні реформи в Україні.

Міжнародна діяльність будь-якого ВНЗ є фактором реформування та модернізації закладу в усіх аспектах та дає йому змогу виходити на світовий рівень. Проте є фактори, які обмежують частково співпрацю із закордонними університетами, а саме: загальна політична ситуація в Україні (воєнні дії на Сході), недостатнє фінансування освіти; посередній рівень володіння іноземними мовами наших студентів і викладачів; до кінця не завершений процес реформування освіти.

Міжнародна стратегія ВНЗ відображає його орієнтацію на підготовку молоді до життєдіяльності у глобалізованому світі та співпрацю з іншими країнами з метою покращення якості освіти. Тому необхідно постійно посилювати роль міжнародної діяльності в роботі всіх структурних підрозділів ВНЗ, активно залучати до її різноманітних видів студентську молодь.

Міжнародне співробітництво – стратегічний пріоритет діяльності ВНЗ. Серед стратегічних завдань університету повинні бути:

- 1) відповідність навчальних програм європейським та світовим стандартам;
- 2) створення умов для академічної мобільності науковців, викладачів та студентів, залучення іноземних фахівців і студентів до навчального процесу;
- 3) розвиток програм із спільними та подвійними дипломами;
- 4) впровадження удосконаленої системи управління якістю освіти, забезпечення участі професорсько-викладацького персоналу та студентів у формуванні культури якості;
- 5) осучаснення наукової бібліотеки, розширення електронного бібліотечного ресурсу та інтеграція власного репозитарію публікацій в інформаційний простір міста, країни та світу;
- 6) активізація участі науковців університету в міжнародних проектах та програмах;
- 7) підвищення позицій університету в провідних світових рейтингах.

Інтеграція в міжнародний освітній і науковий простір, розвиток міжнародних зв'язків і висока академічна мобільність є визначальними для підвищення конкурентоспроможності сучасних університетів. Співробітництво з міжнародними організаціями сприяє обміну новітніми освітянськими методиками та практиками

Список використаної літератури

1. **Закон** України «Про освіту». [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/page4>.
2. **Закон** України «Про вищу освіту». [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
3. **Національна** доктрина розвитку освіти. [Електронний ресурс] – Режим доступу:

<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/347/2002>. **4. Верхогляд О.** Проблеми міжнародної співпраці у сфері вищої освіти: контроль за якістю освіти [Текст] / О. Верхогляд // Вища школа. – 2010. – № 1. – С.15–23. **5. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року.** [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>.

Кондур О. С. Роль міжнародного співробітництва вищого навчального закладу в системі забезпечення якості освіти

У статті описано, що європейська система забезпечення якості вищої освіти є трирівневою і реалізується на рівні кожного вищого навчального закладу, на рівні держави та на міждержавному рівні, зокрема серед тих держав європейської спільноти, які є учасниками Болонського процесу. Обґрунтовано, що пріоритетним напрямком розвитку вищої освіти в Україні є створення відкритого, освітнього, інформаційного, дослідницького середовища. Це середовище призначене для підготовки фахівців нового покоління, які матимуть широкий спектр необхідних знань і компетентностей відповідно до визнаних міжнародних стандартів. Для реалізації цього напрямку у внутрішній системі забезпечення якості освіти кожного вищого навчального закладу важлива роль міжнародного співробітництва. Описано його вплив на удосконалення освітньої, наукової, інноваційної діяльності закладу.

Ключові слова: якість освіти, система забезпечення якості, міжнародне співробітництво, академічна мобільність.

Кондур О. С. Роль міжнародного співробітництва вищого навчального закладу в системі забезпечення якості освіти

В статті описано, що європейська система забезпечення якості вищого навчального закладу є трирівневою і реалізується на рівні кожного вищого навчального закладу, на рівні держави та на міждержавному рівні, зокрема серед тих держав європейської спільноти, які є учасниками Болонського процесу. Обґрунтовано, що пріоритетним напрямком розвитку вищої освіти в Україні є створення відкритого, освітнього, інформаційного, дослідницького середовища. Це середовище призначене для підготовки фахівців нового покоління, які матимуть широкий спектр необхідних знань і компетентностей відповідно до визнаних міжнародних стандартів. Для реалізації цього напрямку у внутрішній системі забезпечення якості освіти кожного вищого навчального закладу важлива роль міжнародного співробітництва. Описано його вплив на удосконалення освітньої, наукової, інноваційної діяльності закладу.

Ключевые слова: качество образования, система обеспечения качества, международное сотрудничество, академическая мобильность.

Kondur O. The Role of International Cooperation of Higher Educational Establishments in the System of Ensuring the Quality of Higher Education

The article describes that the European system of ensuring the quality of higher educational establishments is three-leveled and implements at the level of each higher educational establishment at the state level and intergovernmental level, especially among the states of the European community that are participants in the Bologna Process. It is substantiated that the priority direction of the development of higher education in Ukraine is the creation of an open, educational, informational and research environment. This environment is intended for the training of specialists of a new generation who will have a wide range of necessary knowledge and competencies according to the determined international standards. The role of international cooperation is important for implementation of this direction in the internal system of ensuring the quality of education of each higher educational establishment. The modern forms of international cooperation of higher educational establishments are described here. Their influence on improvement of educational, scientific, innovative activity of the institution is shown.

Integration into the international educational and scientific space, the wide development of international relations and high academic mobility are crucial for increasing the competitiveness of modern universities.

Key words: quality of education, system of ensuring the quality, international cooperation, foreign educational institutions, academic mobility.

Стаття надійшла до редакції 23.09.2017 р.

Прийнято до друку 24.11.2017 р.

Рецензент – д.п.н., проф. Харченко С. Я.

УДК 341.221.4:378(4-11)

І. В. Мигович

**ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ЯК ФАКТОР ВПЛИВУ
ЩОДО ТРАНСФОРМАЦІЇ СИСТЕМ ВИЩОЇ ОСВІТИ КРАЇН
СХІДНОЇ ЄВРОПИ**

Становлення та розвиток систем вищої освіти обумовлені провідними тенденціями суспільного життя країни, але водночас вища освіта і сама стає важливим чинником соціально-економічного і культурного розвитку суспільства, відіграє вирішальну роль у налагодженні процесів соціального згуртування, примирення та економічного зростання громади, а основним завданням сучасної системи вищої освіти стають професійна підготовка фахівців, здатних адаптуватись до динамічних змін у глобалізованому світі.